

PRITARTA

Kauno miesto savivaldybės tarybos

2021 m. *birželio 22 d.*

sprendimu Nr. *T-264*

PATVIRTINTA

Kauno Montessori mokyklos-darželio

„Žiburėlis“ direktoriaus

2021 m. *birželio 29 d.*

įsakymu Nr. *4-32*

KAUNO MONTESORI MOKYKLOS-DARŽELIO „ŽIBURĖLIS“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Kauno Montessori mokykla-darželis „Žiburėlis“

Tipas: mokykla-darželis

Teisinė forma: juridinis asmuo. Kauno Montessori mokykla-darželis „Žiburėlis“ yra nesiekianti pelno Kauno miesto savivaldybės institucija.

Adresas: Verkų g. 36, Kaunas LT - 44484

Telefonai: 8~37 34 80 61; 34 80 64.

El.paštas: zibureliodm@ziburelis.kaunas.lm.lt

Puslapis internete: www.mokyklaziburelis.kaunas.lt

Įstaigos veikla grindžiama M. Montessori pedagogine sistema, kurios esminės nuostatos atitinka humanistinius ir demokratinius Lietuvos švietimo sistemos principus. Vadovaujamosi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos teisės aktais, Kauno Montessori mokyklos-darželio „Žiburėlis“ nuostatais, Netradicinio ugdymo koncepcija.

Vertybės ir filosofija. Siekdami įgyvendinti mokyklos-darželio misiją bendruomenės nariai vadovujasi šiomis vertybėmis: pagarba, atsakomybe, laisve drausmėje, mokėjimu mokytis. Filosofija - vaikas pats savo individualios asmenybės kūrėjas.

Įstaigos savitumas. Kauno Montessori mokykla-darželis „Žiburėlis“ vienintelė ugdymo įstaiga Kaune, užtikrinanti ugdymo, taikant M.Montessori pedagoginę sistemą, tęstinumą, apimančią

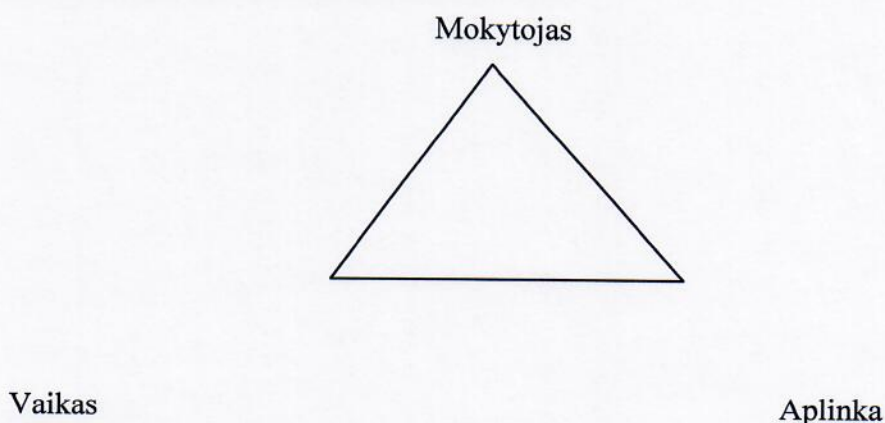
vaikų ugdymą nuo vienerių su puse iki dešimties metų, padedantį nuosekliai pereiti nuo ankstyvojo ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo(si) prie pradinių klasių mokinių mokymo(si).

Multikultūriškumo puoselėjimas. Siekiama užtikrinti sėkmingą integraciją angliakalbių šeimos vaikams, atvykusiems arba sugrįžusiems gyventi į Lietuvą, sudaryti tinkamas sąlygas ugdymui(-si) multikultūrinėje aplinkoje.

Struktūra: 2 ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymo grupės (lopšelio), 4 mišraus amžiaus ikimokyklinio ugdymo grupės, 2 priešmokyklinio ugdymo grupės, 4 pradinės mokyklos klasės.

Pagrindinis M. Montessori pedagoginės sistemos metodu dirbančio mokytojo uždavinys – skatinti prigimtinių vaiko galių sklaidą ir kurti ugdymo reikmėms pritaikytą aplinką. Mokytojas ne moko, o vadovauja vaiko saviugdai. Jis yra vaiko vidinės raidos stebėtojas, skatintojas ir vadovas. M. Montessori pedagoginėje sistemoje mokytoją iš dalies pavaduoja mokomoji medžiaga, kurioje yra numatyta klaidų kontrolė, sudaranti sąlygas kiekvieno vaiko saviugdai.

M. Montessori pedagoginės sistemos esmę įkūnija trys jos komponentai: savita vaiko asmenybės raidos tarpsnių su jiems būdingais fiziniais ir dvasiniais asmens poreikiais samprata, savita, minėtus raidos tarpsnius atitinkanti ugdomoji aplinka ir priemonės, mokytojo – vaiko asmenybės raidos stebėtojo ir vadovo – vaidmens ugdymo procese samprata (1 pav. Pagrindiniai M. Montessori pedagoginės sistemos komponentai).

1 pav. Pagrindiniai M. Montessori pedagoginės sistemos komponentai

M. Montessori teigimu vaikui reikėtų mąstyti pačiam, patiriant kuo mažiau svetimų įtakos. Mokytoja gali tik skatinti vaiko saviauklą, todėl itin svarbu jai būti santūriai. M. Montessori kelia mokytojai tokias užduotis: parengti aplinką ir tinkamai ją prižiūrėti – rūpintis, kad mokomosios priemonės būtų surūšiuotos, tvarkingos, švarios, kad kiekvienas komplektas būtų visos sudėties ir padėtas reikiamoje vietoje. Mokytoja - kantri, rami, nuovoki, darbšti, daug nekalbanti. Jos kalba tyli, rami, trumpa, paprasta. Žodžiai - aiškūs, tikslūs, vaizdingi, grakštūs.

Aplinkoje esanti didaktinė medžiaga - estetiška, viliojanti vaiką. Ji turi būti padėta taip, kad nesudarytų vaikui problemos ją paimti ir su ja laisvai dirbti.

M. Montessori išskyrė tinkamai paruoštos aplinkos bruožus:

- Aplinkos saugumas.
- Tinkamos priemonės, ugdančios vaikų savarankiškumą.
- Daiktų pritaikymas vaikų ūgiui.
- Tvarka, pastovumas, estetiškumas.

Kuriant grupių aplinką atsižvelgiama ir į angliakalbių vaikų integraciją. Ugdomoji aplinka papildyta edukaciniais žaidimais anglų kalba, grupės aplinkoje šalia lietuviškų užrašų yra ir užrašai anglų kalba.

Remdamasi savo ir kitų mokslininkų tyrimų rezultatais, M. Montessori nustatė vadinamuosius imliuosius vaiko dvasinės raidos laikotarpius. Jie siejami su atitinkamu amžiaus tarpsniu atsiskleidžiančiais vaiko poreikiais ir gebėjimu suvokti tam tikras išorinio pasaulio reiškinių ypatybes ir ryšius, išryškėjusiu potraukiu ir gebėjimu atlikti tam tikrą veiklą, patenkinti socialinio bendravimo poreikį. Imlieji laikotarpiai nesikartoja. Vienam pasibaigus ateina kitas. Jų seka atspindi nuoseklią vaiko dvasinę raidą. Ugdymo procesas, ypač aplinka, ugdymo(si) priemonės turi sudaryti sąlygas vaikui patirti ir suvokti atitinkamo imliojo laikotarpio galimybes atliepančią medžiagą. Ji turi skatinti tuo laikotarpiu atsiskleidžiančių asmens psichofizinių ir dvasinių galių raišką, laiduoti veiksmingą jų plėtotę. Sėkmingai išnaudodama imliųjų laikotarpių teikiamas galimybes, vaiko asmenybė bręsta, plečiasi jo dvasinė patirtis, proto galios.

M. Montessori pedagoginėje sistemoje itin svarbi vieta skiriama individualiai vaiko veiklai. Pagrindą tokiai veiklai sukuria specialiai paruošta ugdomoji aplinka ir darbui pagal M. Montessori pedagoginės sistemos metodus profesionaliai pasirengęs mokytojas. Paruošta aplinka yra pritaikyta atitinkamo amžiaus tarpsnio asmens ugdymo(si) reikmėms ir sudaro galimybę vaikui individualiai rinktis pageidaujamą veiklą, tenkinti savo poreikį tyrinėti, veikti, pažinti, judėti, puoselėti pasitikėjimą savo jėgomis, įgyvendinti sociokultūrinius – bendravimo, estetinius, tautinius, dorovinius, religinius – bręstančios asmenybės interesus.

Montesori mokytojas privalo turėti mokslinę, profesinę ir vidinę kompetencijas. Mokslinis pasirengimas padeda mokytojui žinoti ir suprasti vaiko fizinę, emocinę ir psichinę raidą, įgyti žinių apie vaiko gebėjimus, raidos sutrikimų rūšis, ankstyvąją sutrikimų diagnostiką ir terapiją, taip pat socialinę vaiko integraciją šeimoje ir darželyje. Mokytojas turi sugebėti tikslingai stebėti ugdomo vaiko darbą, suvokti jo psichofizinės raidos ypatybes. Profesinė M. Montessori pedagoginės sistemos metodais dirbančio mokytojo kompetencija apima pedagoginę-psichologinę kompetenciją bei gebėjimą ruošti ugdymosi priemones, pritaikytas kiekvieno amžiaus tarpsnio asmens ugdymo reikmėms. Mokytojas laikosi nuostatų: nereikia vaiko peikti, bet ir neskubėti girti, svarbu

neprimesti vaikui savo veiklos, leisti jam pačiam pasirinkti, reikia leisti vaikui savarankiškai veikti, būtina gerbti vaiko nuomonę, jo pageidavimus, vaiką reikia ne mokyti, bet drąsinti, vesti, jam padėti, gerbiant vaiko asmenybę reikia vengti skubotumo, privalu būti kantriam gerbiant lėtą vaiko veiklos tempą, reikia suteikti vaikui galimybę pačiam atrasti, pajusti, sužinoti, nereikia skubėti su patarimais, nurodinėjimais.

Mokytojas, atlikdamas jungties tarp vaiko ir paruoštos ugdomosios aplinkos vaidmenį, turi gerai suprasti jos reikšmę vaiko asmenybės raidai, išmanyti ugdomojoje aplinkoje pateiktos medžiagos, priemonių paskirtį, mokėti tiksliai ir kvalifikuotai jomis naudotis, numatyti reikiamą priemonių kiekį (kad jų nestokotų arba nebūtų per daug), kurti estetišką aplinką, meniškas, metodiškas ugdymosi priemones. Ugdomoje aplinkoje mokytojas turi būti dėmesingas, paslaugus vaiko pagalbininkas.

Vidinį mokytojo pasiruošimą M. Montessori sieja su išmintimi ir kantrybe. Pyktis ir išdidumas kliudo suprasti vaiką. Dažniausiai pyktis kyla dėl vaiko prieštaravimų arba jo siekių įtvirtinti save. Mokytojas neturi pamiršti savikontrolės ir ramybės. Kantrybė, teigiamas nusiteikimas, gebėjimas padėti vaikui – būtinos montesori mokytojo vidinės savybės.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas. Įstaigoje dirba kvalifikuoti mokytojai, turintys reikiamą kvalifikaciją darbui vadovaujantis M. Montessori pedagogine sistema. 3 priešmokyklinio ugdymo pedagogės turi tarptautinį M. Montessori diplomą. Kitos pedagogės yra baigusios Lietuvos M. Montessori asociacijos organizuotus kursus, seminarus. Mokytojai geba sukurti vaiko raidą skatinančią aplinką, užtikrinti gerą vaiko savijautą, bendradarbiauja su vaikų tėvais (globėjais), individualizuoja ugdymą, pritaikant pagal vaiko patirtį, gebėjimus, galimybes ir poreikius. Nuo 2021 m. 100% įstaigos mokytojų yra pasirengę teikti ugdymą angliakalbiam vaikams, šeimoms, atvykusioms arba sugrįžusioms gyventi į Lietuvą. Pasirengę priimti iššūkius, su kuriais susidurs ugdant vaikų toleranciją skirtingoms tradicijoms, kalbiniam ypatumams, vertybėms ir t.t.

Siekdamos turimų kompetencijų plėtotės ir naujų kompetencijų įgijimo mokytojos aktyviai dalyvauja kvalifikacijos kėlimo renginiuose, organizuojamuose ne tik Kauno pedagogų kvalifikacijos centro, bet ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Vilniaus profesinės raidos centro, Lietuvos M. Montessori asociacijos organizuojamuose seminaruose, kursuose, konferencijose. Specialius Montessori kursus bei seminarus lanko ne tik mokytojos, bet ir jų padėjėjos. Įstaigoje plėtojamas kolegialus grįžtamasis ryšys.

Įstaigą lankančių vaikų ir vietos bendruomenės poreikiai. Kauno Montesori mokykla-darželis „Žiburėlis“ yra Aukštuosiuose Šančiuose. Tai „miegamasis“ mikrorajonas, kuris šiuo metu labai sparčiai auga ir jaunėja. Daugėja vaikų, kuriems reikalingas darželis ir jų poreikiai nėra pilnai tenkinami. Didžioji dalis įstaigą lankančių vaikų yra iš Aukštųjų Šančių mikrorajono. Tėvai (globėjai) tikisi, kad bus užtikrintas vaikų saugumas, globa, savarankiškumo ir savęs aptarnavimo

gebėjimų ugdymas, sveikatos stiprinimas bei sutrikimų korekcija, kūno kultūros bei meninių kompetencijų lavinimas. Tėvai (globėjai) tiki, kad M. Montessori pedagoginė sistema yra svarbi vaiko ugdymui, nes individualus darbas su vaikais ugdo vaiko individualybę, visapusiškai lavina vaiką, todėl jie tampa drausmingesni, mandagesni, labiau susikaupę, dėmesingesni, geriau besiorientuojantys aplinkoje, įgyja daugiau žinių, labiau pasitiki savimi ir savo jėgomis.

Užsieniečių šeimų vaikams, nemokantiems lietuvių kalbos ar silpnai kalbantiems lietuviškai, kuriamos sąlygos bendravimo poreikio tenkinimui, atrandant pozityvų santykį su vaikais ir suaugusiais. Parenkamas individualus ugdymo ritmas, užtikrinamos adekvačios mokymosi priemonės.

Bendradarbiaujame su Lietuvos Montessori asociacija, Kauno pedagogų kvalifikacijos centru, A. Žikevičiaus saugaus vaiko mokykla, Maironio, Lietuvos švietimo istorijos muziejais, palaikomi ryšiai su Rietlingeno M. Montessori mokykla (Vokietija), Lemonto „Žiburėlio“ (JAV), Seaton Montessori mokyklomis bei Lietuvos švietimo įstaigomis, diegiančiomis M. Montessori pedagoginę sistemą.

Ši Kauno Montessori mokyklos-darželio „Žiburėlis“ ikimokyklinio ugdymo programa bus koreguojama pasikeitus lankančių įstaigą vaikų, šeimos poreikiams, įvykus įstaigos mokytojų kaitai, ugdomosios aplinkos pokyčiams. Šia programa siekiame tenkinti lankančių vaikų tėvų (globėjų), mokytojų ir visos bendruomenės lūkesčius, poreikius.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ugdymas suprantamas kaip integralus procesas, grindžiamas saviaukla, natūralia vaiko prigimtimi, jo sugebėjimais kurti pačiam save, laisvai renkantis priemones. Skatinamas veiklos individualumas, kiekvienam vaikui veikiant pagal savo dvasinį ir fizinį pajėgumą, interesus, gabumus. Akcentuojama pagarba, lygiateisiškumas, vaikų teisės ir pareigos, nepriklausomybė ir individualumas.

M. Montessori nurodo, kad asmenybės ugdymui reikalingos sąlygos: aplinka, ugdančiųjų pagalba (J. Vabalas – Gudaitis tai vadina pedagoginėmis priemonėmis). Vaikui reikia pagalbos, bet ne tiesioginės. Jeigu tą pagalbą bandoma teikti tiesiogiai, tai sudarome didelę kliūtį jo normaliam plėtojimuisi. Pirmoje vaikystės pakopoje daugiausia vaikui reikia galimybės laisvai veikti savo paties iniciatyva, be suaugusiojo įsikišimo. Būtina sudaryti vaikui specialiai paruoštą aplinką, kurioje jis galėtų rasti reikalingas veiklos priemones. Būdamas laisvas, vaikas pats savo jėgomis išmoks daug dalykų, įgis stiprius dorovinius bei socialinius polinkius, o kas svarbiausia, nebus sutrikdytas jo emocinis gyvenimas. Sudarius tinkamas sąlygas šioje gyvenimo pakopoje, vaikas sukuria individualybę, dėka savarankiško darbo“ (J. Vabalas - Gudaitis, 1993, p.19).

M. Montessori teigia, kad žmogaus saviraiška nėra natūralus vystymosi procesas, bet bendravimo ir santykių su žmonėmis bei aplinka produktas. Kadangi pasaulis yra kur kas daugiau, nei gali suvokti vaikas, suaugusieji privalo paruošti jam pasaulio kampelį, kuris palengvintų vaiko sąveiką su aplinka. Paruošta aplinka, anot M. Montessori, turi būti laikino pobūdžio, prisitaikanti prie realaus to laiko pasaulio.

Organizuojant vaikų veiklą remiamasi principais:

1. Laisvės ir drausmės principas. Laisvės principas remiasi dviem konstruktyviais, vienas kitą papildančiais pradais:

- a) veiklos objekto laisvu pasirinkimu;
- b) laisvės ribų sąmoningu apibrėžimu pačiomis priemonėmis.

Pasirinkimo laisvė suteikia vaikui natūralią galimybę ugdyti ir stiprinti savo valią. Tai vienas, bet labai svarbus valios ugdymo aspektas. „Laisvas yra tas, kuris galvoja ir elgiasi pagal tiesos nuostatus, o ne pagal savo užgaidas arba nevaldomus jausmus“ (D. Petrutytė, 1993, p. 200).

M. Montessori akcentuoja ne išorinę, bet vidinę laisvę.

Montesori grupėje drausmės pagrindas – tvarka, aiškios nuostatos, susitarimai, kurių privalo laikytis ne tik vaikai, bet ir mokytojai. Vaikus drausmina ne tik taisyklės, bet ir pačios priemonės, kurios turi savo konkrečią paskirtį, normuoja bendruomenės gyvenimą ir elgesį. Jos yra esminis dalykas drausmei įgyvendinti. Šalia tvarkos aplinkoje, kuri natūraliai drausmina vaikų elgesį, aukščiausią drausminimo laipsnį vaikai pasiekia tuomet, kai įsigilina į įdomią veiklą. Žmogus, naudojantis savo energiją konstruktyviam ir kūrybiniam darbui, visuomet yra laisvas, drausmingas ir savimi patenkintas.

Žmogus yra tiek laisvas, kiek yra drausmingas. „Drausmės siekiama ant laisvės pamatų, todėl pati drausmė privalo būti veikli. Mes nelaikome individo drausmingu dėl to, kad jis dirbtinai drausmingas ir nejudantis. Drausmingas yra tas, kuris sugeba pats tvarkyti savo elgesį. Tikroji drausmė yra savitvarda“. (M. Montessori, 1992, p. 39). Drausmė turi išplaukti iš organizuotos laisvės – tai svarbiausias M. Montessori drausmės ugdymo principas. Pasak M. Montessori idealus drausmės siekimas ugdymo procese – tai padėti vaikams išmokyti drausminti ir kontroliuoti patiems save. Šiuo atveju mokytojas padeda vaikui pereiti nuo išorinės kontrolės prie vidinės, skatindamas atsakomybę už savo elgesį. Tuo skatinama, kad vaikas įgytų šias savybes.

- ✓ Vidinė laisvė. Vaikas mato aiškia galimybių perspektyvą ir gali vieną iš jų pasirinkti.
- ✓ Sugebėjimas atsakyti. Vaikas jaučia atsakomybę už savo elgesį, jis turi drąsos prisipažinti blogai padaręs.
- ✓ Galėjimas būti vienam. Vaikas įkyriai neieško priklausomybės nuo kitų.
- ✓ Savikontrolė. Vaikas gali susitelkti, tyrinėti be išorinės priežiūros ir paskatinimų, klausyti kitų nepertraukdamas.

✓ Savarankiška vertybių sistema. Vaikas turi vidinės jėgos pasipriešinti blogiui, laikytis savo principų, netgi tada, jei gresia atstūmimas ar nepopuliarumas.

2. Lygiateisiškumo principas. Kiekvienam kūdikiui gamta davė ne tik galias ir gabumus, bet ir individualų vystymąsi. Visos socialinės problemos yra nagrinėjamos orientuojantis į suaugusiųjų reikalus. „O iš tikrųjų daug didesnės svarbos turi vaiko poreikiai“ (M. Montessori, 1992, p. 32).

Norint, kad vaikas galėtų plėtoti savo galias, jam, lygiai taip, kaip ir suaugusiajam, reikalinga laisvė, pagarba ir atitinkamos sąlygos. Į vaiką žiūrima, kaip į lygiateisį visuomenės narį, atsižvelgiama į jo teises, poreikius ir nepriklausomybę. Būtina abipusė pagarba – jei jos nėra, nėra ir lygybės.

3. Nesikišimo principas. Pedagogas turi stebėti vaikus, numatyti jų poreikius ir padėti juos įgyvendinti. Tačiau jis nieko neprivalo daryti už vaiką. Juk ne veltui vaiko pirmas prašymas ar net reikalavimas yra: „Aš pats!“

Mokytojas, nepažeisdamas kitų principų, turi nukreipti vaiką kūrybine linkme. Jis negali versti vaiko, liepti ir nurodinėti jam. Tačiau, vaikui parodžius susidomėjimą, mokytoja privalo jam sumaniai padėti „viską atlikti pačiam“. „Sumanios, gerai pasiruošusios mokytojos pagalba veda vaiką žingsnis po žingsnio į džiaugsmingą žinių įsigijimą“. (M. Montessori, 1992, p. 115).

4. Aplinkos saugojimo ir tausojimo principas. Juo vadovaujantis su vaikais, jų tėvais (globėjais) aptariami grupės susitarimai, kurių privalo laikytis visa grupės bendruomenė: ir suaugę, ir vaikai. Susitarimai turi būti labai gerai apgalvoti, nedviprasmiški, įgyvendinami.

5. Priemonės klaidų kontrolės principas. Kiekviena priemonė turi klaidų kontrolę, kuri padeda išvengti tiesioginio mokytojos įsikišimo į vaiko veiklą, padeda vaikui susikaupti, skatina kartoti pratimą, siekiant rezultato.

6. Darželio ir šeimos vieningumo principas. Tėvų (globėjų) ir mokytojų bendradarbiavimas – viena pagrindinių sąlygų, lemiančių vaikų ugdymo(-si) sėkmę. Būtina vadovautis principu, kad viskas, kas daroma, daroma vaikų labui. Tik bendras tėvų (globėjų) ir mokytojų darbas duos pageidaujamą rezultatą. Bendradarbiavimas turi prasidėti dar prieš vaikui ateinant į darželį. Tėvai (globėjai) dalyvauja ugdymo procese.

7. Perimamumo principas. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo turinys suderintas su priešmokyklinio ugdymo turiniu, siekiant, kad vaikas darniai pereitų nuo ugdymo ikimokyklinio ugdymo grupėje prie ugdymo priešmokyklinėje grupėje. Visuose amžiaus tarpsniuose (ikimokyklinis, priešmokyklinis) užtikrintas ugdymas, diegiant M. Montessori pedagoginės sistemos elementus.

8. Tautiškumo principas. Siekiame ugdyti būsimąją tautos kultūros saugotoją ir kūrėją. Mokytoja kartu su tėvais (globėjais) ir visa įstaigos bendruomene augina darnius, gerus, orius,

kūrybingus žmones. Padeda vaikui įprasminti viską, kas jį supa, per vertybes, dorovines nuostatas į aplinką, kalbą, lietuvių liaudies tradicijas, papročius, literatūrą.

9. Humaniškumo principas. Pripažįstama teisė būti skirtingam, vaikas gerbiamas kaip asmenybė. Kiekvienas vaikas yra unikalus, turintis ryškių prigimtinių bruožų, kuriuos reikia ugdyti. Gerbiama vaiko vidinio pasaulio nepriklausomybė ir savarankiškumas. Sudaroma daugiau galimybių tenkinti poreikį veikti, laisvai judėti, išreikšti save parodant savo gebėjimus ir kūrybiškumą.

III. TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

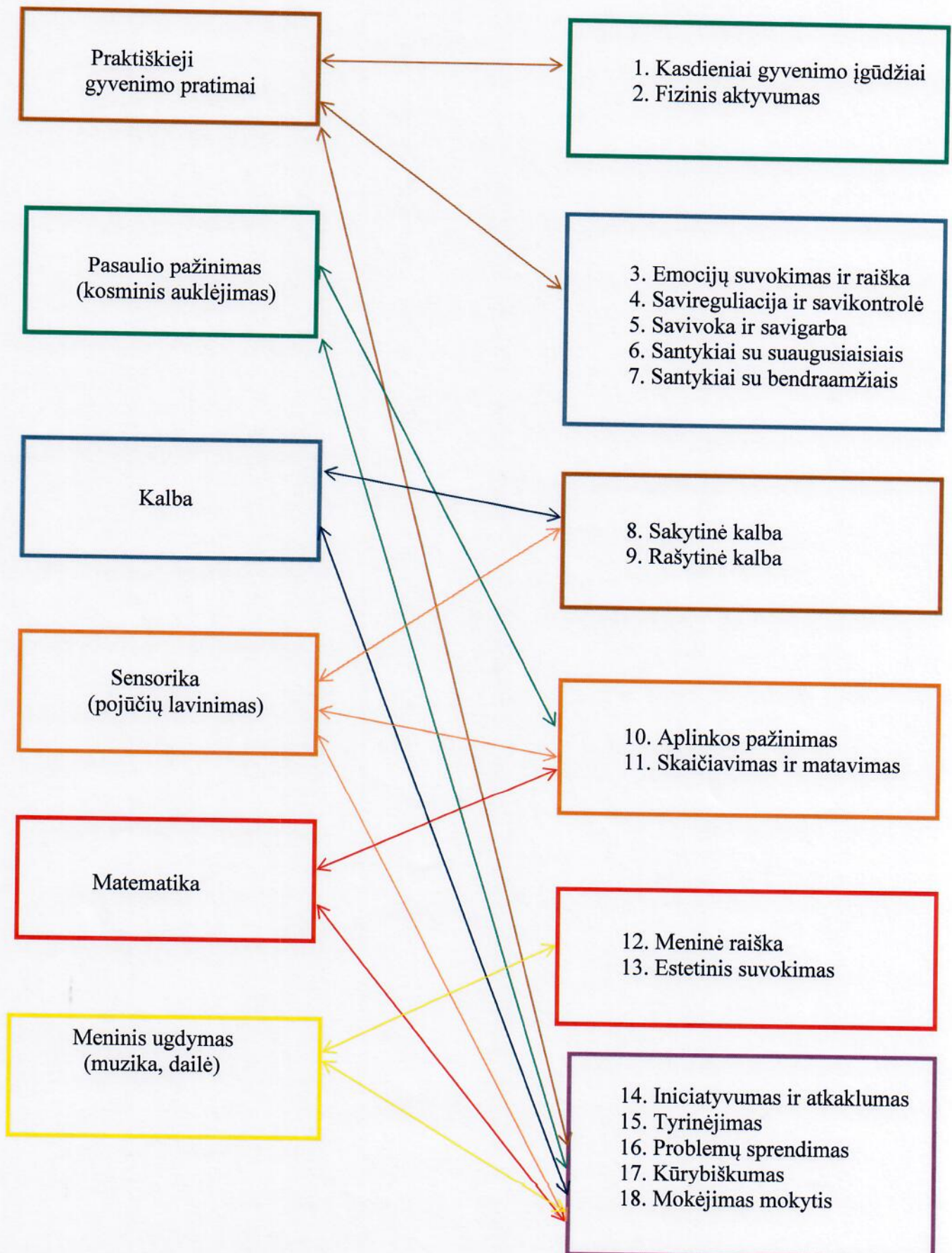
Tikslas – atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas, padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninius, socialinius, pažintinius poreikius.

Uždaviniai:

1. puoselėti individualias vaiko prigimties galias siekiant asmenybės brandos ir sėkmingo integravimosi į visuomenės gyvenimą;
2. plėtoti savarankiško mokymosi patirtį, ugdyti asmens kritinio mąstymo, problemų sprendimo įgūdžius;
3. suteikti ugdytiniams prasmingų žinių: išmokyti mokytis, ieškoti, atrasti reikiamą informaciją, ją sisteminti, naudotis ja;
4. sukurti aplinką, laiduojančią asmens orumo apsaugą, padedančią puoselėti vaiko fizinę bei psichinę sveikatą, užtikrinti jo socialinę saugumą;
5. sukurti M. Montessori pedagoginės sistemos principais grindžiamą ugdomąją aplinką, atliepančią atitinkamam vaiko asmenybės raidos tarpsniui būdingus fizinius ir dvasinius poreikius;
6. visokeriopa skatinti ugdytinių savarankiškumą, pasitikėjimą savo jėgomis, puoselėti sąmoningą mokymosi motyvaciją;
7. remiantis M. Montessori pedagoginei sistemai būdinga laisvės ir drausmės sąveikos samprata, ugdyti asmens bendražmogiškąsias vertybes, puoselėti socialinę bendravimo ir bendradarbiavimo patirtį.

IV. UGDYMO TURINYS, PRIEMONĖS IR METODAI

Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi sričių ir M. Montesori pedagoginės sistemos sąveika
Kauno Montesori mokykloje-darželyje „Žiburėlis“:

Gebėjimai	Priemonės, pratimai	Žinios supratimas
Praktinio gyvenimo įgūdžiai		
<p>Gebėjimas kontroliuoti ir koordinuoti judesius, sukaupti dėmesį.</p> <p>Savitvarkos įpročiai, atliekant praktinio gyvenimo įgūdžių lavinimo pratimus bei jų panaudojimas praktiniame gyvenime.</p> <p>Gebėjimas laipsniškai pereiti nuo paprastesnės prie sudėtingesnės veiklos.</p> <p>Pasitikėjimas savimi ir vidinė drausmė.</p> <p>Gebėjimas socialiai integruotis ir gyventi bendruomenėje.</p> <p>Aktyviai veikdamas su artimiausioje aplinkoje esančiais daiktais mokosi savarankiškumo, tobulina turimus sąmoningos veiklos pradmenis.</p> <p>Išsiugdo poreikį būti tvarkingu, mandagiu.</p> <p>Patiria estetinį pasigerėjimą, matydamas savo ir draugo darbo rezultatais, pastebi šalia esantį grožį.</p>	<p>Paruošiamieji pratimai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • durų atidarymas-uždarymas • kilimėlio nešimas, išvyniojimas, suvyniojimas • kėdės, stalo nešimas • sėmimas šaukštu • birių medžiagų pylimas • vandens pilstymas • servetėlių lankstymas <p>Savęs apžiūrėjimo pratimai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • apsirengimo rėmeliai • rankų plovimas • kasos pynimas • batukų valymas <p>Aplinkos priežiūros pratimai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • šlavimas • dulkių valymas • stalo plovimas • metalo poliravimas • puokštelių komponavimas <p>Socialinio gyvenimo ir mandagumo pratimai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pasisveikinimas • elgesys prie stalo • kreipimasis, atsiprašymas, padėkojimas • elgesys kosint • nosies nusivalymas • praėjimas pro duris, praėjimas tarp kelių vaikų • mokymasis tyliai vaikščioti ir kalbėti • mokymasis priimti svečią 	<p>Išmoksta nešti įvairius daiktus, koordinuoja judesius.</p> <p>Geba atidaryti ir uždaryti duris, laikosi elgesio taisyklių.</p> <p>Lavėja vizualinė- motorinė koordinacija. Žino ir įvardina mandagaus elgesio bendruomenėje pavyzdžių.</p> <p>Lavėja akies-rankos koordinacija, smulkioji motorika.</p> <p>Geba ilgesnį laiką sukaupti dėmesį, išmoksta kantrybės.</p> <p>Atlikdami kasdieninio gyvenimo pratimus formuoja kultūringo elgesio prie stalo įgūdžius.</p> <p>Prisimindami pratimų veiksmų seką lavina atmintį.</p> <p>Išmoksta taisyklingai įvardinti aplinkos daiktus, turėja vaikų žodynas.</p> <p>Paruošia ranką rašymui.</p> <p>Vaikai išmoksta valdyti savo kūną.</p> <p>Geba saugiai judėti grupės aplinkoje.</p> <p>Pagarbiai ir mandagiai bendrauja su bendraamžiais bei suaugusiais.</p>

	Pusiausvyros pratimai: <ul style="list-style-type: none"> • ėjimas linija • tylos pratimai 	
Pojūčių lavinimas		
<p>Išlavinti regos, lytėjimo, klausos, uoslės, skonio pojūčiai, kurių pagalba geriau pažįstama aplinka.</p> <p>Gebėjimas sisteminti, klasifikuoti, analizuoti.</p> <p>Gebėjimas naujai įvaldytus daiktinės-pažintinės veiklos būdus perkelti į realų gyvenimą.</p> <p>Rūšiuodamas, rikiuodamas, lygindamas, panaudodamas visus 5 pojūčius tęsia pažintį su dydžiu, spalvomis, formomis bei jų sąvokomis.</p> <p>Išlavintas meninis suvokimas, kūrybinė vaizduotė.</p> <p>Turtingas žodynas.</p> <p>Pagal savo prigimtį ir potencines galias domisi ir tyrinėja, ieško, atranda.</p> <p>Dalyvauja pokalbiuose, eksperimentuose, kviečia bendrai veiklai draugus, keičiasi informacija, padeda draugams, paaiškina, rekomenduoja.</p> <p>Įvairiais būdais (jutimais, bandymais, mąstymu,</p>	<p>Regos joslės lavinimo priemonės:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rožinis bokštelis • Rudieji laipteliai • Raudonos lazdelės • Keturios ritinidės su ritinėliais • Spalvų dėžutės: <ul style="list-style-type: none"> I-oji spalvų dėžutė II-oji spalvų dėžutė III-ioji spalvų dėžutė IV-oji spalvų dėžutė • Geometrinė komodelė 	<p>Darbas su pojūčių lavinimo medžiaga:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vysto smulkiųjų ir stambiųjų raumenų motoriką. • Koordinuoja judesius. • Koncentruoja dėmesį. • Lavina kūrybinę vaizduotę. • Ugdo pastabumą. • Įveda vaiką į matematiką. • Įveda vaiką į geometriją. • Ruošia vaiko ranką rašymui. • Turtina žodyną. <p>Skiria trijų lygmenų dydžius: didelis-mažas, didesnis-mažesnis, didžiausias- mažiausias. Koncentruoja dėmesį. Stato bokštelį nuo didžiausio iki mažiausio.</p> <p>Skiria trijų lygmenų dydžius: storas-plonas, storesnis-plonesnis, storiausias-ploniausias. Išdėlioja laiptelius nuo storiausio iki ploniausio.</p> <p>Mokosi vizualiai suvokti ilgį. Skiria sąvokas ilgas-trumpas, įvedant aukštesnįjį ir aukščiausiąjį laipsnius. Išmoksta išdėlioti lazdeles nuo ilgiausios iki trumpiausios. Pasiruošia darbui su matematinėmis lazdomis, įveda vaiką į linijinį skaičiavimą. Skiria vienodos formos dviejų dydžių daiktus. Susipažįsta su sąvokomis: didelis-mažas, storas-plonas, aukštas-žemas, storas-žemas, aukštas-plonas.</p> <p>Pažįsta pagrindines spalvas (raudona, mėlyna, geltona). Susipažįsta su papildomomis ir „maišytomis“ spalvomis (įvedamos sąvokos: oranžinė, žalia, violetinė, rožinė, pilka, ruda, balta, juoda). Susipažįsta su atspalviais pagal šviesumą. Įvedamos sąvokos: šviesi-tamsi aukštesniame ir aukščiausiuose laipsniuose. Atranda tokio pat atspalvio porą ir surūšiuoja jas nuo šviesiausių iki tamsiausių ir atvirkščiai, mokosi išdėlioti plokštumoje įvairius raštus ir ornamentus.</p> <p>Susipažįsta su geometrinėmis formomis: kvadratu, trikampiu, skrituliu, stačiakampiu, keturkampiu, penkiakampiu, šešiakampiu, septyniakampiu, aštuoniakampiu, devyniakampiu, dešimtkampiu, ovalu, elipse.</p>

eksperimentais) tyrinėja aplinką, renka rūpimą informaciją.	Taktilinės joslės (lytėjimas) lavinimo priemonės: <ul style="list-style-type: none"> • Lytėjimo lentelės • Lytėjimo lentelių poros • Audinių dėžutė 	Lavėja lytėjimo pojūtis, išmoksta atpažinti įvairius paviršius. Žino sąvokas: šiurkštus – švelnus. Įvedamos sąvokos šiurkštus – švelnus aukštesniame ir aukščiausiame laipsniuose. Susipažįsta su įvairios faktūros audiniais ir kailiu, oda, stiklu (liečiant įvairius paviršius).
	Klausos joslės lavinimo priemonės: Garsų dėžutės	Lavėja klausos pojūtis, pasiruošia muzikos suvokimui. Įvedamos sąvokos: garsiai-tyliai ir jų aukštesnis ir aukščiausieji laipsniai.
	Svorio joslės lavinimo priemonės: <ul style="list-style-type: none"> • Svorio lentelės • Svorio lentelių poros 	Lavinamas svorio pajautimas. Įvedamos sąvokos lengvas – sunkus aukštesniame ir aukščiausiame laipsniuose.
	Šilumos joslės lavinimo priemonės: <ul style="list-style-type: none"> • Termosiukai • Šilumos pojūčio lavinimo lentelės 	Lavinamas šilumos pojūtis įvairioms medžiagoms. Išmoksta suvokti šilumą nuo karščiausio iki šalčiausio.
	Uoslės joslės lavinimo priemonės: <ul style="list-style-type: none"> • Kvapų dėžutės 	Lavinama uoslė, susipažįsta su įvairiais kvapais. Susipažįsta su aromatinių medžiagų, žolių, prieskonių pavadinimais.
	Skonio joslės lavinimo priemonės: <ul style="list-style-type: none"> • Skonio indai 	Lavinami skonio receptoriai. Susipažįsta ir atskiria pagrindinius skonius: saldu, rūgštu, sūru, kartu.
	Stereognostinio (visuminio) pojūčio lavinimo priemonės: <ul style="list-style-type: none"> • Geometriniai kūnai • Rūšiavimo pratimai • Paslaptingas maišelis • Konstruktyvieji trikampiai • Spalvoti ritinėliai • Vienanaris kubas • Dvinaris kubas • Trinaris kubas • Viena ant kitos gulančios figūros • Botanikos komodėlė 	Lavinamas lytėjimo ir erdvinis suvokimas. Susipažįsta su geometriniais kūnais: rutuliu, ritiniu, elipsoidu, ovaloidu, trikampe prizme, keturkampe prizme, kūgiu, trikampe piramide, kubu. Vaikas įvedamas į geometriją darant kūnų išklotines, pradedama formuoti taško sąvoka. Moka rūšiuoti įvairius daiktus pagal požymius (pupeles, karolius, sagas ir t.t. pagal formą, spalvą ir t. t.). Išmoksta sudaryti įvairias geometrines figūras, jas keisti, įvairiai varijuoti. Žodynas turtinamas geometrinėmis sąvokomis: kraštinės, įstrižainės, kampai, statmuo, trikampių formų pavadinimai pagal kampus ir kraštines. Susipažįsta su keturiomis spalvotų ritinėlių dėžutėmis. Formuojamos dydžio sąvokos; didelis-mažas, aukštas-žemas ir t. t. Išmoksta sudėti ir išardyti vienanarį, dvinarį trinarį kubus. Išmoksta derinti spalva, dydžiu ir forma. Išmoksta suvokti prizmių tarpusavio santykį. Susipažįsta su įvairių formų medžių lapais.

		Darbas su botanikos komodelė: derina lapo formą su kortele; derina formas su konkrečiu lapu; ruošia lapų knygeles; įveda sąvokas, nusakančias lapų formas; vizualiai skiria įvairių formų ir dydžių lapus.
Matematika		
Naudoja skaitmenis, sutartinius ženklus. Skaičiuoja daiktus, lygina daiktų grupes pagal kiekį, nusako daikto vietą eilėje, geba sudaryti sekas. Matuoja, lygina, atlieka praktinius sudėties, atimties, daugybos, dalybos veiksmus. Lavina matematinę atmintį, formuoja matematinis vaizdinius.	<p>Mokymasis suvokti kiekį ir pažinti skaičiaus simbolį nuo 1 iki 10:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mėlynos - raudonos lazdelės • šiurkštūs skaičiai • mėlynos - raudonos lazdelės ir skaičiai • šeivelės • poriniai – neporiniai skaičiai • atminties žaidimas 	<p>Išmoksta skaičiuoti nuo 1 iki 10 ir nuo 10 iki 1 (mažėjimo-didėjimo tvarka). Konkrečią medžiagą sujungia su simboliu. Išmoksta pažinti skaitmenis, juos pažymėti ženklais. Atlieka matematinis veiksmus, juos užrašo. Ruošia ranką skaitmenų rašymui. Įtvirtina skaitmenų pavadinimus nuo 0 iki 9. Tobulina skaitmenų rašymo įgūdžius: pradeda rašyti skaitmenis lentelėje su kreida, smėlyje; popieriuje.</p> <p>Paaikškina nulio sąvoką. Vaikai išmoksta skaičių seką nuo 0 iki 9. Pajunta kiekio sąvoką: daug ir mažai. Susipažįsta su kiekiu skaičiaus sandara iš vienetų (operuojant konkrečia medžiaga – šeivelėmis: 3 tai 1,1,1).</p> <p>Įtvirtinama skaitmenų nuo 1 iki 10 seka. Vaikai susipažįsta su poriniais ir neporiniais skaitmenimis bei jų sandara. Lavina skaičiavimo įgūdžius. Įvedama 10 sąvoka. Regos pagalba suvokia skaičių sandarą ir seką.</p> <p>Įtvirtinama skaitmenų seka nuo 0 iki 10. Lavinama atmintis. Ugdoma valia, savikontrolė.</p>
	<p>Įvadas į dešimtainę sistemą: Perlinė medžiaga</p> <ul style="list-style-type: none"> • įvadas į dešimtainę sistemą su perline medžiaga, kiekio suvokimas (vienetas, dešimtis, šimtas) • įvadas į perlinę medžiagą – simbolis (vienas, dešimt, šimtas) <p>Dešimtainės sistemos sudarymas ir funkcijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dešimtainės sistemos sudarymas su perlų medžiaga • dešimtainės sistemos sudarymas su 	<p>Išmoksta sąvokos: vienetas, dešimtis, šimtas, tūkstantis.</p> <p>Konkrečią medžiagą sujungia su simboliu. Suvokia dešimties, šimto ir tūkstančio sandarą: vienetas, iš dešimties vienetų susidaro dešimtis, iš 10 dešimčių – šimtas, iš 10 šimtų – tūkstantis.</p> <p>Išmoksta skaitmenų seką nuo 1-9, 10-90, 100-900, 1000.</p> <p>Konkrečią medžiagą („Auksinius karolius“) jungia su simboliu.</p> <p>Vaikas vizualiai suvokia dešimtainės sistemos išdėstymą.</p> <p>Susipažįsta su skirtingų kategorijų skaičiais, Išmoksta skaičių kombinacijoms suteikti žodinius pavadinimus.</p>

	<p>kortelių medžiaga</p> <ul style="list-style-type: none"> • šių dviejų dalių sujungimas – perlinės medžiagos ir skaičių kortelių • daugianarių skaičių sudarymas 	
	<p>Linijinis skaičiavimas nuo 1 iki 1000:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1-oji Segeno lenta • 2-0ji Segeno lenta • 100 grandinė • 1000 grandinė <p>karolių lenta</p>	<p>Išmoksta skaičiuoti nuo 10 iki 20. Vizualiai suvokiama skaičiaus sandara: 11,12,13,14,15. Vaikas sužino, jog viena dešimtis ir vienas vienetas – vienuolika ir t.t. Turtinamas žodynas matematinėmis sąvokomis.</p> <p>Išmoksta skaičiuoti nuo 10 iki 99. Susipažįsta su kiekinė dešimčių sandara: viena dešimtis ir dešimt vienetų sudaro dvi dešimtis ir t.t.</p> <p>Vaikas ruošiamas banko žaidimui. Paruošia vaiką linijiniam skaičiavimui. Matematinėmis sąvokomis turtinamas žodynas. Vaikai išmoksta linijiniu būdu skaičiuoti iki 100. Atrandamas matematinis ryšys, jog 100 yra grandinė ir 100 yra kvadratas. Kitų pratimų pagalba parodomas ryšys tarp dydžio ir simbolio.</p> <p>Skaičiuodami 1000 grandinę vaikai sužino, susipažįsta su 100 ir 1000 sandara. Įvedama kubo sąvoka, parodoma, kad kubas yra tūkstantis. Konkreti medžiaga sujungiama su simboliu, vaikai išmoksta skaitmenis iki 1000. Karolių grandinės. Įtvirtinami linijinio skaičiavimo įgūdžiai. Vaikai išmoksta sudėties ir daugybos veiksmus, juos užrašo. Paruošia vaikus kubinės ir kvadratinės šaknies traukimui. Įveda į geometriją: vieno grandinė- apskritimas, trijų- trikampis, keturių- kvadratas ir t.t. Lyginama su sensorine medžiaga. Įtvirtinamas dešimčių sudarymas. Vaikai išmoksta įvairias dešimčių sudarymo kombinacijas. Paruošia daugybos ir dalybos veiksmams. Vaikai įtvirtina sudėties įgūdžius.</p>
	<p>Mokymasis skaičiuoti mintinai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • šimto lenta • gyvatėlės žaidimas 	<p>Vaikai išmoksta skaičių seką nuo 1 iki 100. Įtvirtinami skaitmenų rašymo įgūdžiai. Pratimas sukaupia dėmesį prasmingai veiklai. Lavinama smulkioji rankų motorika. Įtvirtinamas dešimčių sudarymas. Vaikai išmoksta įvairias dešimčių sudarymo kombinacijas.</p>
	<p>Aritmetiniai veiksmai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sudėtis • atimtis • daugyba 	<p>Dirbdami su konkrečia medžiaga vaikai išmoksta sudėti, atimti, dauginti, dalinti. Išmoksta matematiškai užrašyti šiuos veiksmus. Turtina žodyną – įvardina veiksmų, dviženklių, triženklių, keturženklių</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • dalyba • banko žaidimas 	<p>skaitmenų pavadinimus. Vizualiai suvokia sudėties, atimties, daugybos, dalybos veiksmų prasmę. Atlieka matematinius veiksmus mintinai. Dirbdami su konkrečia medžiaga vaikai išmoksta sudėti, atimti, dauginti, dalinti. Išmoksta matematiškai užrašyti šiuos veiksmus. Turtinamas žodynas - veiksmų, dviženklių, triženklių, keturženklių skaitmenų pavadinimai. Regimuoju suvokimu vaikai suvokia sudėties, atimties, daugybos, dalybos veiksmų.</p>
Gimtoji kalba		
<p>Geba bendrauti gimtąja kalba ir išreikšti save, geba klausytis ir išgirsti, suprasti kalbėtoją.</p> <p>Geba reikšti savo mintis nuomonę, aiškiai, nuosekliai, išraiškingai pasakoti, svarstyti, laikosi kalbos etiketo.</p>	<p>Kalbėjimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žodyno turtinimas per kasdienę veiklą • žodyno turtinimas ir sąvokų formavimas per priemones • žodyno turtinimas per tikslią medžiagą – korteles ir garsų žaidimus 	<p>Išmoksta klausytis ir suprasti kitų kalbėjimą, kalba su vaikais ir suaugusiais. Turtėja žodynas, išmoksta klasifikuoti. Mokosi išskirti garso vietą. Nustato garso poziciją žodyje.</p>
<p>Žino mokėjimo skaityti ir rašyti privalumus, pastebi garsų panašumus ir skirtumus. Sieja garsus ir raides. Atpažįsta raides, perskaito žodžius, skaito kelių sakinių tekstus. Rašo raides, tinkamai laiko rašiklį. Domisi knygomis, pasakoja ir deklamuoja, geba kurti.</p>	<p>Rašymas. Netiesioginis paruošimas rašymui vyksta per:</p> <ul style="list-style-type: none"> • praktinius gyvenimo pratimus • darbą su juslių lavinamąja medžiaga • darbą su matematikos priemonėmis • Tiesioginiai rašymo įgūdžiai lavinami per: <ul style="list-style-type: none"> • metalinius intarpus • garsų žaidimus • šiurkščias raides • judrųjį raidyną. 	<p>Išmoksta taisyklingai laikyti rašymo priemonę, paruošia ranką rašymui. Regimojo, taktilinio ir fonetinio suvokimo dermėje vaikai išmoksta lietuvių kalbos abėcėlės raidžių pavadinimus, mokosi teisingomis kryptimis rašyti raides. Išmoksta fonetiškai nagrinėti žodį, garsą sujungti su simboliu. Paaiškina, kad garsai ir raidės yra susiję, kad garsus galima užrašyti raidėmis. Išmoksta užrašyti žodį ar tekstą popieriuje be linijų. Kopijavimo būdu tobulina rašymo įgūdžius, išmoksta mintį išreikšti rašytine kalba.</p>
	<p>Skaitymas</p> <ul style="list-style-type: none"> • skaitymas be dvibalsių (fonogramų): • skaitymas su mažais daiktais • Skaitymas su daiktais iš aplinkos • Skaitymo klasifikacija 	<p>Vaikai išmoksta žodį priderinti prie daikto. Perskaičius žodį, pritaiko daiktui arba atvirkščiai.</p> <p>Skiria didžiąsias ir mažąsias raides, rašytines ir spausdintines raides.</p> <p>Paaiškina rašymo ir skaitymo kryptį – iš kairės į dešinę ir iš viršaus žemyn.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Skaitymo klasifikacija su paveikslėliais su vienu žodžiu • Užrašai • Skaitymo sąsiuvinis su paveikslėliais su vienu sakiniu • Skaitymas su : • Paskiri žodžiai dvibalsiais (fonogramomis) • Skaitymas su mažais daiktais ir spalvotomis raidėmis • Fonogramų sąsiuvinėliai • Skaitymo klasifikacija • Skaitymo klasifikacija su paveikslėliais su vienu žodžiu • Užrašai • Skaitymo knygelės su paveikslėliu ir vienu sakiniu • Skaitymo medžiaga su keletu fonogramų • Definicijų knygelės • Įvadas į svetimžodžius • Žodžių funkcijos • Darbas su daiktavardžiu, veiksmažodžiu, įvadas į darbą su būdvardžiu, jungtuku ir t.t. 	<p>Įvardija, kad iš raidžių sudaromi žodžiai, o iš žodžių sakiniai.</p> <p>Išmoksta skaityti sakinius knygutėje su paveikslėliais. Įsisavina įvairias sąvokas. Turtinamas žodynas.</p> <p>Susipažįsta su svetimžodžių rašyba. Susipažįsta su žodžiais, reiškiančias veiksmą. Numato būsimą laiką. Išmoksta apibūdinti daiktus, reiškinius. Išmoksta kalbėti taisyklingais, sudėtingais sakiniiais.</p>
Mokslas ir kultūra (Kosminis auklėjimas)		

<p>Domisi gyvą ir negyvą gamtą. Stebi gamtą, supančią aplinką, pokyčius.</p> <p>Moka atsargiai ir saugiai tyrinėti gamtą, rinkti informaciją. Tyrinėja aplinką, suvokia įvairių reiškinių tarpusavio ryšius.</p> <p>Domisi, klausinėja, aiškinasi apie savo gyvenamąją vietą ir iš įvairių informacijos šaltinių pažintus istorijos, kultūros, meno objektus.</p> <p>Domisi atmosferos, metų laikų kaitos, medžiagų kitimo ir kitais reiškiniais. Gretina, grupuoja, klasifikuoja daiktus. Apibendrina informaciją, daro išvadas.</p>	<p>Geografija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šiurkštus sausumos ir vandens gaublys • Žemė-oras-vanduo • Sausumos ir vandens formos • Spalvotas gaublys • Sudedamasis žemynų žemėlapis • Sudedamasis Europos šalių žemėlapis • Vėliavų stovas • Lietuvos geografija • Saulė. Diena ir naktis 	<p>Aktyviai veikdamas su artimiausioje aplinkoje esančiais daiktais bei priemonėmis, tyrinėdamas, eksperimentuodamas, ieškodamas ir atrasdamas susipažįsta su jį supančiu pasauliu ir jo reiškiniais. Papasakoja, kokie tyrinėti gamtos reiškiniai sužavėjo ir kodėl. Nusako, kodėl įdomu stebėti gamtoje vykstančius reiškinius.</p> <p>Paaikškina, kad daiktus, reiškinius galima pažinti visais pojūčiais: žiūrint, liečiant, užuodžiant, ragaujant, klausantis, taip pat matuojant, lyginant.</p> <p>Varto enciklopedijas, gamtos knygas, naudojami įvairūs informacijos šaltiniai. Nurodo kur dar galima ieškoti atitinkamos informacijos.</p> <p>Įgyja žinių apie žemės paviršiaus formą. Skirsto pasaulį į žemę, orą ir vandenį – Žemės planeta susideda iš skysčio: vandens, kietų daiktų ir oro. Moka klasifikuoti daiktus (muliažus ar paveikslėlius), pagal tris elementus: žemė, oras, vanduo. Susipažįsta su žemės, vandens, oro reikšme žmogaus gyvenime.</p> <p>Išmoksta atpažinti ir įvardinti žemės formas (sala, ežeras, sąsiauris, iškyšulys, pusiasalis, įlanka) žemėlapiuose ir gaubliuose. Lavina žemynų ir vandenynų formų ir dydžių suvokimą. Sužino žemynų bei vandenynų pavadinimus; sužino žemynų išdėstymą žemėlapyje.</p> <p>Žino žemyno, kuriame gyvena pavadinimą (Europa). Sužino Europos šalių, jų sostinių pavadinimus, išdėstymą žemėlapyje. Susipažįsta su valstybių vėliavomis. Susipažįsta su tų valstybių kalba, papročiais, kultūra.</p> <p>Sužino Lietuvos regionų/apskričių (priklausomai nuo žemėlapio) pavadinimus ir jų išsidėstymą. Susipažįsta su tarmėmis, papročiais, apranga, kultūra.</p> <p>Mokosi suvokti abstraktų laiką dirbdamas su konkrečia medžiaga: supranta žemės sukimosi aplink savo ašį bei aplink saulę ir dienos bei nakties kaitos sąryšį.</p>
---	---	---

	Botanika: <ul style="list-style-type: none"> • Augalo dalys • Medžio dalys • Lapo dalys • Žiedo dalys • Lapų formų komoda • Vaisiaus dalys • Sėklos dalys • Vaisiai-daržovės 	<p>Rūpinasi grupėje esančiais augalais. Daro bandymus, augina augalus, ieško, eksperimentuoja.</p> <p>Moka augalo bei jo atskirų dalių pavadinimus (medžio, lapo, žiedo, vaisiaus, sėklos). Suvokia kiekvienos dalies prasmę ir funkciją augalui.</p> <p>Atpažįsta ir lygina lapus pagal jų formą. Mokosi lapų formų pavadinimus, geba sensoriškai juos atpažinti.</p> <p>Susipažinęs su atskiromis augalų grupėmis geba rūšiuoti juos pagal tam tikrą bruožą. Išskiria, kas būdinga atskirai augalų grupei.</p>
	Zoologija: <ul style="list-style-type: none"> • Gyvas-negyvas • Augalas-gyvūnas • Stuburiniai-bestuburiai (gyvybės medis) • Žuvies dalys • Varlės dalys • Vėžlio dalys • Paukščio dalys • Arkliai dalys • Migruojantys-žiemojantys paukščiai 	<p>Išmoksta klasifikuoti ir atpažinti objektus (paveikslėliuose) pagal gyvas – negyvas perskyrą. Ieško skirtumų (ar panašumų) tarp gyvų ir negyvų dalykų.</p> <p>Išmoksta klasifikuoti ir atpažinti paveikslėlius pagal augalus – gyvūnus perskyrą. Ieško skirtumų (ar panašumų) tarp augalų ir gyvūnų.</p> <p>Išmoksta klasifikuoti ir atpažinti paveikslėlius, muliažus pagal stuburiniai – bestuburiai perskyrą. Išmoksta klasifikuoti gyvūnus pagal penkias stuburinių klases. Žino jų atstovų sandarą, išorines dalis.</p> <p>Susipažįsta ir sužino, kurie paukščiai migruoja į šiltuosius kraštus, o kurie lieka žiemos Lietuvoje.</p>
	Žmogaus anatomija: <ul style="list-style-type: none"> • Žmogaus kūno sandara • Vidaus organai • Gemalo vystymasis • Kūdikio gimimas • Mityba • Sveikas gyvenimo būdas 	<p>Susipažįsta su: žmogaus kūno sandara, kūno dalimis, žmogaus gimimu, augimu ir vystymusi. Žmogaus organizmo ir sveikatos apsauga: griaučiai ir taisyklinga laikysena, raumenys ir jų reikšmė, virškinimo organai ir racionali mityba, kvėpavimo ir kraujotakos organai, odos reikšmė žmogui ir jos priežiūra, nervų sistema, jutimo organai, darbo ir poilsio režimas.</p>
	Istorija: <ul style="list-style-type: none"> • Vaikų gimtadienių šventimas • Gyvenimo, dienos ritmo laiko juosta • Giminės medis • Metų laikai • Laikrodis • Žymūs žmonės 	<p>Suvokia, jog kiekvienas žmogus turi savo istoriją. Suvokia, kaip gimimas žymi laiko trukmę. Supranta, jog gimtadienio šventimas tai bendruomeninis įvykis.</p> <p>Suvokia panašumus ir skirtingumus kiekvieno vaiko gyvenime, dienos ritme. Suvokia laiko tėkmę, ritmingumą, augimą, kitimą, pamatyti pasitelkiant vaizdinę priemonę. Geba įvardinti savo dienos/gyvenimo įvykius. Naudodamasis vaizdine medžiaga sukuria giminės medį.</p> <p>Per spalvinį pažinimą susipažįsta ir geba rūšiuoti gamtos, daiktų, švenčių paveikslėlius pagal metų laikus ir t.t. Pažįsta laiko tėkmę per gamtos stebėjimą. Terminų -</p>

		<p>ruduo, pavasaris, žiema, vasara – įvedimas. Susipažinti su laikrodžio dalimis (ilgoji, trumpoji rodyklė). Sensorišku būdu patirti minučių ir valandos judesį. Sąvokų: pirma valanda, antra valanda ir t.t. įvedimas.</p> <p>Studijuodamas žymių žmonių gyvenimus, vaikas mokosi, kad žmogus gali turėti didelę įtaką pasauliui, kad pasaulis, kuriame dabar gyvename, yra rezultatas žmonių veiksmų istorijoje.</p>
	<p>Fizika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Magnetizmas • Plūdrumas (Skęstaplaukia) <p>Kūnų tūris</p>	<p>Dirbdamas su konkrečia medžiaga vaikas susipažįsta su fizikiniais reiškiniais ir įvairiomis medžiagomis bei jų savybėmis.</p>
Menai		
<p>Gebėjimas įsivaizduoti, kurti, išreikšti savo mintis, idėjas, jausmus ir džiaugsmą, pasitelkiant kūrybinės veiklos priemones.</p> <p>Gebėjimas pamatyti grožį, spontaniškai išreikšti savo nuotaiką.</p> <p>Gebėjimas išreikšti save meno kalba.</p> <p>Atvirumas įspūdžiams, jautrumas gamtai, aplinkai, meno kūrinių grožiui.</p> <p>Gebėjimas lavinti vidinę inteligenciją, ugdyti meninį skonį ir gilinti kultūros žinias.</p>	<p>Dailė</p> <ul style="list-style-type: none"> • Susipažįsta ir išbando įvairias vaizduojamosios veiklos rūšis (piešimą ant įvairių paviršių, kompoziciją, štapavimą, monotipiją, grotąžą, aplikaciją, karpinius, siuvinėjimą, lipdymą, lankstymą, konstravimą, audimą, pynimą) • Susipažinimas su dailės kūrinių (pagal Aline D. Wolf) <p>1 žingsnis (raudonas aplankas) Vienodų kūrinių derinimas 1 Pakopa</p> <p>2 Pakopa</p>	<p>Savarankiškai renkasi darbų atlikimo techniką.</p> <p>Turtina vaizduotę, lavina įgimtus spalvų ir formų derinimo gebėjimus.</p> <p>Įgyja kompozicines vertybes: tikslumą, tvarkingumą, ritmingumą, sintetinį darnumą.</p> <p>Spontaniškai kurdami įvairiomis technikomis, pasirinktomis priemonėmis, geba kurti, atrasti ir originaliai vaizduoti.</p> <p>Atsiskleidžia individualios vaikų kūrybinės galios.</p> <p>Išmoksta geranoriškai vertinti savo ir kitų atliktus darbus.</p> <p>Renka gamtinę medžiagą, naudoja ją darbams, susipažįsta su spalvotyra.</p> <p>Apžiūrinėja dailės kūrinių reprodukcijas, liaudies meno kūrinius, džiaugiasi ir grožisi jais.</p> <p>Paveikslų derinimas (lengviausia). Sudėlioti 2 vienodo turinio, spalvos, stiliaus atvirukus (3-jų metų vaikui). Dailininkai skirtingi.</p> <p>Paveikslų derinimas (vidurinioji). Atidžiai žiūrėti ir pamatyti skirtumus vienoduose atvirukuose (turinys, spalva, stilius). Dailininkai skirtingi.</p>

	3 Pakopa	Paveikslų derinimas (aukštesnioji). To paties dailininko, to paties stiliaus ir tono atvirukų poros. Gretinamos smulkios detalės, renkami į porą vienodi darbai.
	2 žingsnis (mėlynas aplankas) Panašių kūrinių derinimas 1 pakopa 2 pakopa 3 pakopa	Vaikai randa panašius, bet nevienodus du dailininko darbus. Pagal temą vaikai atrenka vieno dailininko darbus nuo kito. Vaikai turi vieno dailininko darbus atskirti nuo kito, kai kiekvienos poros turinio esmė kažkuo panaši į kitos atvirukų poros turinį. Jos gali būti panašios tema, spalva, kompozicija. Visi dailininkai skirtingi. Keturi vieno dailininko darbai panašūs savo turiniu ir stiliumi į kito dailininko keturis darbus. Vaikai turi pastebėti stiliaus skirtumus ir atrinkti kiekvieno dailininko darbus. Rinkinį sudaro trijų skirtingų autorių darbai.
	3 žingsnis (šviesiai žalias aplankas) Keturių vieno dailininko paveikslų derinimas 1 pakopa 2 pakopa 3 pakopa	Keturi darbai turi būti panašūs vienas į kitą tema ir stiliumi, bet žymiai skirtis nuo kitų dailininkų darbų. Vaikai turi atrinkti 4-is vieno dailininko darbus. Tuo pačiu jie visai skiriasi nuo kitų keturių rinkinio paveikslų. Įvedama dailininko pavardė. Keturi vieno dailininko darbai savo tema panašūs į kito dailininko 4-is darbus, tačiau ryškiai skiriasi savo stiliumi. Vaikai atrenka juos pagal stiliaus ypatybes. Rinkinį sudaro trijų autorių darbai. Įvedama dailininko pavardė. Keturi vieno dailininko darbai panašūs savo turiniu ir stiliumi į kito dailininko keturis darbus. Vaikai turi pastebėti stiliaus skirtumus ir atrinkti kiekvieno dailininko darbus. Rinkinį sudaro trijų skirtingų autorių darbai.
	4 žingsnis Dailininkų pavardžių įsiminimas	Šis žingsnis skiriamas vaikams, kurie moka ar mokosi skaityti. Vaikai mato viena ir ta pačia tema atliktus dailininkų darbus. Išdėlioję atvirukus ir po jais padėję dailininko pavardės kortelę, vaikai gali įsiminti daugelio žymių dailininkų pavardes. Rinkinį sudaro skirtingų autorių darbai

	5 žingsnis Kūrinių pavadinimų mokymasis	Šiame žingsnyje šalia dailininko pavardės užrašomas kūrinio pavadinimas. Išdėlioję atvirukus su skirtingais paveikslais, po jais padedame kiekvieno jų pavadinimus. Vaikai įsimena juos taip pat gerai, kaip ir žymių dailininkų pavardes.
	6 žingsnis Žinios apie meno mokyklas	Vaikai apibūdina skirtingų mokyklų piešinius ir įsimena tų mokyklų pavadinimus bei žymiausias tos ar kitos mokyklos dailininkus.
	7 žingsnis Tų pačių dailės mokyklų kūrinių grupavimas	Vaikai išmoksta skirti vieną mokyklą nuo kitos. 1-oje pakopoje jie skiria tris mokyklas (labai skirtingas). 2-ojoje ir 3-ojoje pakopose jau skiria dailininkų darbus, priklausančius labiau panašioms tarpusavyje mokykloms.
	8 žingsnis Laiko linijos panaudojimas	Vaikai gali išdėlioti atvirukus šalia laiko linijos datų taip, kad akivaizdžiai matytų meno vystymosi raidą. Pradžioje išmokstama pasidaryti savo paties gyvenimo liniją. Laiko linija grafiškai pavaizduoja meno evoliuciją nuo urvinių piešinių iki 21 amžiaus (pateikiant meno pavyzdžių).
<p>Gebėjimas išreikšti save muzikos garsais, muzikuoti, pajauti muziką.</p> <p>Gebėjimas dainuoti nesudėtingas vaikiškas daineles, žaisti muzikinius žaidimus, šokius, jausti ritmą.</p> <p>Gebėjimas klausytis muzikos, jausti vidinį pasitenkinimą, klausant.</p> <p>Gebėjimas suvokti ir prisiminti muzikinius terminus – greitas, lėtas, ritmas, taktas.</p> <p>Gebėjimas kurti muziką.</p>	<p>Muzika:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sensorinė (muzikos klausymas) • Motorinė (judėjimas, choreografija) • Verbalinė (dainavimas) • Intelektualinė (kūryba, improvizacija) • Muzikinis raštas <p>Priemonės: toniniai varpeliai, mušamieji vamzdžiai, marakai, lietuvių liaudies mediniai instrumentai, ritminių muzikos instrumentų rinkinys, žvangučių apyrankės, lietaus lazdelė, būgnas „Vandenyno garsai“, instrumentas „Cabasa“. Derinimo kortelės, šiurkščioji penklinė, muzikinių instrumentų domino, ritminių kortelių rinkinys, nailoninis parašiutas, spalvotos skarelės ir</p>	<p>Komentuoja kokius garsus girdi, kuo jie ypatingi. Skiria natūralius, aplinkos, mechaninius garsus. Paaškina kuo tylą yra vertinga, kokia ji. Apibūdina muzikuojant kylančius išgyvenimus. Žino, kad muzika gali būti liūdna, linksma. Įvardija bent kelias daineles, ratelius, muzikinius žaidimus. Paaškina, kad muzikos sukeltus išgyvenimus galima išreikšti įvairiais būdais – judesiu, garsu, žodžiu. Pakartoja paprastus kelių garsų darinius. Žino, kad galima muzikuoti, dainuoti vienam arba drauge su kitais, kad reikia derintis vienam prie kito. Nusako, kad ne visi muzikos kūriniai yra vienodai vertingi. Įvardija po keletą tradicinių lietuviškų ir kitų kraštų instrumentų. Įvardija, bent keli patinkančius kūrinius. Žino, kad muzika užrašoma natomis. Nusako kodėl ir kaip reikia saugiai elgtis su muzikos instrumentais.</p>

	kamuoliukai, muzikinis centras, CD įrašai.	
Gebėjimas kurti, stebėti, bendradarbiauti, bendrauti, koordinuoti judesius	Drama	Stiprėja vaikų pasitikėjimo savimi ir savigarbos jausmas. Vystosi bendradarbiavimo įgūdžiai ir noras pelnyti kitų pripažinimą. Išmoksta spręsti konfliktines situacijas. Lavėja vaikų kalba ir vaizduotė. Gerėja vaikų koordinacija, motoriniai įgūdžiai.
Kūno kultūra		
Nuostata būti judriam, aktyviam, veikliam. Gebėjimas justi ir valdyti savo kūną, keičiant judėjimo kryptį, tempą, jėgą, išlaikyti pusiausvyrą. Savarankiškai koordinuojami, tobulinami judesiai. Susikaupimas, dėmesio išlaikymas, kūno valdymas. Grakštumas, sveikatos stiprinimas. Noriai džiaugsmingai juda.	Judesio tobulinimas ant linijos: pusiausvyros pratimai; pratimai su daiktų nešimu; linija judesiui; judesiai su daina; linija ritmo pajautimui; grupinė veikla ant linijos; tylos pratimai. Pagrindinių judesių lavinimas lauke, sporto salėje: judesiai su sporto inventoriumi, priemonėmis. Linija lauke, sporto salėje: pratimai, užduotys, priemonės linijos lauke metu. Ekskursijos, šventės, pramogos. Judrūs žaidimai.	Prasmingai juda tenkindami judėjimo poreikį. Eina pristatant pėdą prie pėdos, pakaitiniu ir pristatomuoju žingsniu, aukštai keliant kelius, atliekant judesius rankomis, judant vingiais. Išreiškia save judesiu, įsivaizduojant bei fantazuojant judesiais ir gestais bando perteikti jausmus. Žaidžia įvairius judrius ir sportinius žaidimus. Įvairiais būdais vaikšto, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja, judina kojas, rankas, liemenį. Spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akies - rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika. Su kamuoliu atlieka sporto žaidimų elementus, žaidžia komandomis, derindami veiksmus. Mėto, spiria ir pataiko kamuolį į krepšį, vartus, tiksliau mušinėja, gauda. Judant pratinasi orientuotis erdvėje, išvengti kliūčių, sustoti. Veikia erdvėje, naudodamasis sportiniu inventoriumi. Įsisupa ir supasi sūpynėmis.

V. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Mokytojai susitarę dėl ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo (-si) sričių ir M. Montessori pedagoginės sistemos sąveikos bei priešmokyklinio amžiaus vaikų kompetencijų ir M. Montessori pedagoginės sistemos sąveikos. Pasiekimų ir pažangos vertinimas yra neatskiriama ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų ugdymo proceso dalis. Vaikų ugdymosi pasiekimai - tai ugdymosi procese įgyti vaikų gebėjimai, žinios ir supratimas, nuostatos, apie kuriuos sprendžiame iš vaikų veiklos ir jos rezultatų. Vaikų ugdymosi stebėjimas, pasiekimų ir pažangos vertinimas bei apmąstymas auklėtojui padeda pažinti kiekvieną vaiką, atpažinti jo turimus pasiekimus skirtingose ugdymosi srityse, nustatyti individualų ugdymosi tempą, išsiaiškinti ugdymosi poreikius, numatyti tolesnio vaiko ugdymosi rezultatus, atsižvelgiant į jo ugdymosi poreikius, pasiekimus bei daromą pažangą, atrinkti tinkamesnę ugdymo turinį, būdus, priemones, aplinką ir numatyti, kaip ugdymas bus individualizuojamas, pritaikomas kiekvienam vaikui pagal jo interesus, polinkius, lūkesčius, galimybes, turimą patirtį.

Svarbiausi kokybiško vaikų ugdymosi kriterijai yra gera visų vaikų savijauta ir pagal kiekvieno vaiko galimybes daroma maksimali pažanga.

Vertinimo tipai. Kokį vaiko pasiekimų vertinimo tipą parenka pedagogai, priklauso nuo vertinimo tikslų. Išskiriami trys vertinimo tipai: diagnostinis, formuojamasis ir apibendrinamasis.

Diagnostinis vertinimas – tai vaikui pažinti ir pirmiesiems jo ugdymosi žingsniams ikimokyklinio ugdymo grupėje numatyti skirtas vaiko žinių ir supratimo, gebėjimų ir nuostatų vertinimas, priešmokyklinio ugdymo grupėje analizuojami vaikų gebėjimai - kompetencijos. Vertinama, kai mokytojas pradeda dirbti su nauja vaikų grupe, kai į vaikų grupę ateina naujokas, kai išryškėja nauji vaikų ugdymosi poreikiai, siekiant pažinti vaikus ir numatyti artimiausius jų ugdymosi žingsnius. Jis taip pat naudojamas aiškinantis, ar pasiekti iškelti vaiko ugdymosi uždaviniai, kokia yra vaiko pažanga per numatytą laikotarpį, kokie individualūs jo ugdymosi poreikiai.

Formuojamasis vertinimas – kasdienio vaiko ugdymosi situacijų stebėjimas, apmąstant, kaip vaikas įsitraukia į veiklą, kaip elgiasi, kas kiekvienam iš jų sekasi, kur reikia pagalbos, kaip vertėtų pakreipti veiklą, kad geriau atitiktų kiekvieno vaiko ugdymosi poreikius, kokie vaikų siūlymai ir t. t. Vaikas nuolat skatinamas, jam laiku teikiama parama ir pagalba. Kartu su vaiku aptariama, ką jis nuveikė, išmoko, kas patiko ir ką dar norėtų nuveikti, numatomi tolesni veiklos žingsniai. Pedagogai kasdien stebi vaiko(-ų) veiklą, elgesį, savijautą ugdymo procese.

Diagnostinis ir formuojamasis vertinimas naudojami vaikų ugdymosi procese, siekiant gauti grįžtamąją informaciją apie vaikų pasiekimus bei pažangą ir ugdymo proceso kokybę.

Apibendrinamasis vertinimas – tai vaiko ugdymosi pagal įstaigos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programos (vienerius metus) rezultatų įvertinimas. Nustatoma, ko ikimokyklinio amžiaus vaikas pasiekė aštuoniolikoje ugdymosi pasiekimų sričių, ar vaiko ugdymosi pasiekimai atitinka įstaigos ikimokyklinio ugdymo programoje numatytus rezultatus ar susiformavo priešmokyklinio amžiaus vaikų gebėjimai - kompetencijos, kokia vaiko pažanga, kokios jo stiprybės ir tobulintinos sritys. Apibendrinamąjį vertinimą pedagogai atlieka kartą per mokslo metus gegužės mėnesį.

Ikimokyklinio amžiaus vaikų vertinimo sritys ir pasiekimų žingsniai. Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymo sritys: kasdienio gyvenimo įgūdžiai, fizinis aktyvumas, emocijų suvokimas ir raiška, savireguliacija ir savikontrolė, savivoka ir savigarba, santykiai su suaugusiaisiais, santykiai su bendraamžiais, sakytinė kalba, rašytinė kalba, aplinkos pažinimas, skaičiavimas ir matavimas, meninė raiška, estetinis suvokimas, iniciatyvumas ir atkaklumas, tyrinėjimas, problemų sprendimas, kūrybiškumas, mokėjimas mokytis.

Ikimokykliniame amžiuje kiekvienoje vaiko ugdymosi pasiekimų srityje išskirti šeši vaiko pasiekimų žingsniai, rodantys vaiko pažangą jam įgyjant vertybines nuostatas ir gebėjimus nuo gimimo iki šešerių metų. Taip pat pateiktas septintasis žingsnis, skirtas vaikų ugdymuisi individualizuoti, kai jie šeštajame žingsnyje numatytus pasiekimus įgyja dar neturėdami šešerių metų. Pasiekimų žingsnis – tai vaiko pažangą rodantys žinių ir supratimo, gebėjimų ir nuostatų pokyčiai per vienerius metus, atitinkantys vaiko raidos dėsningumus kokybiško ugdymo sąlygomis. Ugdymosi pasiekimų žingsniuose ikimokyklinio ugdymo mokytojams ir kitiems pedagogams aiškiai matomi ir atpažįstami vaiko ugdymosi pasiekimai – žinios ir supratimas, gebėjimai, vertybinės nuostatos.

Vertinimo informacijos apie vaiką rinkimo būdai, fiksavimas ir kaupimas, įsivertinimas. Mokytojai, rengdami ilgalaikius planus, numato vaikų vertinimą - pažangą vienoje, keliose, keliolikoje ar visose ugdymosi srityse periodiškai (kartą per mokslo metus). Mokytojai, vadovaudamiesi pasiekimų žingsnio aprašymais, geba atpažinti, ką rodo vaiko elgesio situacija, jo piešinys, kalbėjimas, tyrinėjimas, eksperimentavimas, mokymosi būdai, meninė raiška ir kt. Apie vaikų pasiekimų įrodymus, diskutuoja toje pačioje grupėje dirbantys mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai. Diskusijos, tarimasis, surinktų įrodymų lyginimas padeda profesionaliau atpažinti vaikų gebėjimus kasdienėse jų ugdymosi situacijose.

Elektroniniame dienyne „Mūsų darželis“ mokytojai užpildo skiltyje „Pasiekimų žingsniai“ lentelę 2 kartus per metus (įvertina rugsėjo, gegužės mėnesiais). Kasmet rugsėjį priešmokyklinio ugdymo mokytojai elektroniniame dienyne užpildo lentelę „Priešmokyklinio ugdymo vaiko pirminis pasiekimų ir pažangos įvertinimas“ ir gegužės mėnesį „Vaiko, lankiusio priešmokyklinio ugdymo grupę, pasiekimų ir pažangos įvertinimas mokslo metų gale“. Mokytojai kartą per mėnesį

e. dienyne fiksuoja aprašomuoju būdu bei nuotraukomis individualius vaiko pasiekimus ir pažangą. Reguliariai vaikų veiklų nuotraukas mokytojai kelia į grupės skaitmeninius rėmelius. Tėvai (globėjai) atvykę į grupę, gali matyti, pasidžiaugti vaikų veiklomis, emocijomis.

Renkant vaiko pasiekimų įrodymus ne tik fiksuoja, bet ir kalbasi mokytojai su vaikais apie tai, ką jie veikia, jaučia, mąsto, kaip jiems sekasi, kas jiems įdomu, ką jie jau žino, geba, ką dar norėtų sužinoti, veikti ir kt. Vertingos informacijos apie vaiką mokytojai sužino kalbant su tėvais, kai jie atveda vaiką į ugdymo įstaigą ir jį pasiima, tačiau kur kas efektyvesni yra tikslingai kartą metuose suplanuoti individualūs ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojo pokalbiai su šeimos nariais.

Informacija apie ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų gebėjimus kaupiama pasiekimo ir pažangos vertinimo aplanke. Vaiko pasiekimų ir pažangos aplankas – tai įrodymai apie vaiko savijautą, ugdymąsi, pažangą ir pasiekimus. Vaiko darbeliai ir veiklos pavyzdžiai renkami natūraliame vaikų ugdymosi procese – vaikų neprašoma, ką nors specialiai daryti. Surinkti pavyzdžiai apmąstomi, svarstant, ką jie pasako apie vaiko savijautą, jo gebėjimus, charakterį, apsvarstomos tolimesnės vaiko gebėjimų ir asmenybės plėtros gairės.

Mokytojai nuosekliai įgyvendina vaikų pasiekimų įsivertinimą. Ikimokyklinio, priešmokyklinio amžiaus vaikų grupės susirinkimų metu (rugsėji) ugdytinių tėvams (globėjams) pristatomas vaikų dienos darbelių vertinimas/įsivertinimas. Pagal M. Montessori 6 ugdymo sritis mokytojai sužymi visas grupės ugdomasias priemones spalvomis. Mokytojai pasigamina susitartų spalvų ir skirtingo ryškumo korteles, pasiuva grupės vaikų dienos darbelių vertinimo/įsivertinimo kilimėlį - kiekvienam vaikui skirta individuali „kišenėlė“. Mokytojai įsivertinimo kilimėlį pakabina grupėje vaikams pasiekiamoje, tėvams (globėjams) gerai matomoje vietoje. Tėvai (globėjai) atvykę į grupę, gali matyti, su kokių ugdymo sričių priemonėmis šiandien jų vaikas dirbo.

Vaiko specialiųjų ugdymosi poreikių atpažinimas. Mokytojai ir pagalbos vaikui specialistai atkreipia dėmesį į vaiko pažintinės veiklos, elgesio, judėjimo ir kitus ypatumus, dėl kurių jo ugdymasis skiriasi nuo bendraamžių. Ženkla, išpėjantys apie poreikį pritaikyti ugdymo procesą, vadinami saviti vaiko veiklos būdai: žaidžiant, tyrinėjant aplinką, bendraujant su bendraamžiais ir suaugusiais ir pan., kurie liudija apie vaikui iškylančius ugdymosi sunkumus. Šie ženklai informuoja pedagogą ir tėvus (globėjus) apie būtinumą atidžiau stebėti vaiko veiklas, bendravimą ir ieškoti metodų, kurie padėtų vaikui išsiugdyti jo galimybes atitinkančius gebėjimus. Mokytojui svarbu, kuo anksčiau pastebėti sunkumų patiriančius vaikus, ypač tais atvejais, kai vaikui nėra arba dar nėra nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai, paskatinti bendradarbiauti su švietimo pagalbos specialistais arba kreiptis į Kauno pedagoginę psichologinę tarnybą dėl išsamaus vaiko ugdymosi poreikių įvertinimo.

Informavimas apie vaiko pasiekimus ir pažangą.

Tėvai apie vaiko ugdymosi pasiekimus ir pažangą informuojami įvairiai, pristatant tėvams (globėjams) informacijos pateikimo formas bei dažnumą mokslo metų pradžioje (rugsėjo mėnesį) tėvų (globėjų) susirinkime. Supažindinami tėvai (globėjai) su pasiekimų aprašu, kad jie geriau suprastų, ko gali pasiekti įstaigoje ugdomas jų vaikas. Susitariama, ko bus siekiama artimiausiu laikotarpiu. Mokytojai vertinimo informaciją pateikia elektroniniame dienyne „Mūsų darželis“, vaiko pasiekimų ir pažangos aplanke. Mokslo metų pradžioje, įvertinama vaiko pažanga ir išskiriamos ugdymo (-si) sritys, kuriose vaiko pasiekimai yra akivaizdžiai matomi ir kuriose jie nežymūs. Informacija tėvams (globėjams) apie pusės metų laikotarpio vaiko pasiekimus pateikiama individualių susitikimų metu (sausį - vasarį). Mokytojai informaciją apie vaiko pasiekimus tėvams (globėjams) pateikia korektiškai, informuojami tik apie jų vaiko pasiekimus, nelyginant su kitų vaikų pasiekimais, pateikiama informacija apie vaiko stipriąsias puses, ugdymosi poreikius ir tolesnio ugdymo gaires. Tėvai (globėjai) mokslo metų pabaigoje informuojami apie tai, ar vaikas pasiekė mokslo metams numatytų ugdymosi rezultatų.

Ugdydami vaiką, siekiame, kad jis augtų orus, bendraujantis, sveikas, kuriantis, sėkmingai besiuogdantis.

VI. NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Švietimo ir mokslo ministerijos švietimo aprūpinimo centras 2014 m.
2. Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos Švietimo ir mokslo ministerijos švietimo aprūpinimo centras 2015 m.
3. Geros mokyklos koncepcija 2015 m. gruodžio 21 d. Nr. V-1308.
4. Dėl Montessori pedagogikos Lietuvoje sampratos. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymas. 2004 m. birželio 23 d. Nr. ISAK – 1009, Vilnius.
5. Gasparkaitė V. (1995). Montessori metodo pagrindai. Vilnius: Pozicija.
6. Montessori M. (1992). Mokslinės pedagogijos metodas. Kaunas: Šviesa.
7. Netradicinio ugdymo koncepcija Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymas 2010 m. kovo 5 d. Nr. V-299.
8. Petrutytė D. (1993). Vaikas – Dievo dovana. Kaunas: Gabija.
9. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti (2006). Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras.
10. Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašas Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 (Lietuvos Respublikos švietimo ir ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymo Nr. V-1009 redakcija).

11. Trister Dodge, D. ir kt. (2008). Ankstyvojo amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius: Presvika.
 12. Trister Dodge, D. ir kt. (2007). Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius: Presvika.
 13. ŠMM,(2000). Universaliosios sveikatos ugdymo bei rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programos. Vilnius: ŠMM (2007). Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa. Vilnius:ŠMM.
 14. Hille, K., Evanschitzky, P., Bauer, A. 3-6 metų vaiko raida. Psichologijos pagrindai ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdytojams. Vilnius: Tyto alba, 2015.
-

Sudorintar

Kauno miesto savivaldybės administracijos
Švietimo skyriaus vyriausioji specialistė

Audronė Bukmanaitė

2021-05-31

VERTINTOJO KOMENTARAI

Kauno Montessori mokykla-darželis „Žiburėlis“ atnaujino ikimokyklinio ugdymo programą pagal LR švietimo ir mokslo ministro patvirtintus ikimokyklinio ugdymo programų rengimo aprašo kriterijus.

Ikimokyklinio ugdymo programos atnaujinimą lėmė įstaigos dalyvavimas ES struktūrinių fondų finansuojamame projekte „Ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų veiklos tobulinimas“.

Programoje atnaujintos ir papildytos struktūrinės dalys: bendrosios nuostatos; ikimokyklinio ugdymo principai; metodai ir priemonės; ugdymo pasiekimai ir jų vertinimas.

Visos programos struktūrinės dalys tarpusavyje dera, išlaikomas struktūrinių dalių vientisumas, nuosekliai pereinama nuo vienos struktūrinės dalies prie kitos.

Puikiai atskleistas įstaigos savitumas. Išsamiai aprašyta diegiama M.Montesori pedagoginė sistema. Puikiai iliustruojami ugdymo principai, atitinkantys įstaigos lygmenį, ugdymo filosofiją.

Rekomenduoju pritarti Kauno Montessori mokyklos-darželio „Žiburėlis“ ikimokyklinio ugdymo programai.

Vertintojas

Kauno lopšelio-darželio „Aviliukas“
direktoriaus pavaduotoja ugdymui

2021-06-01

Zina Langaitienė